

Anna Sanell
Kemikalieenheten
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Kärnavfallsrådets svar på remiss av Yttrande angående Miljöorganisationens kärnavfallsgranskningsförslag i fråga om finansiellt stöd ur kärnavfallsfonden

Miljö- och energidepartementets referens: M2014/02470/Ke

Bakgrund

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) lämnade den 25 mars 2013 ett förslag på ändringar i förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hantering av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringsförordningen) till regeringen. Förslaget innebär en förlängning av tidsgränsen för hur länge ideella föreningar kan erhålla och använda medel ur kärnavfallsfonden. Regeringen lämnade över skrivelsen till Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) den 16 maj 2013. Strålsäkerhetsmyndigheten yttrade sig i frågan i samband med myndighetens översyn av lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärntekniska verksamhet (finansieringslagen) i juni 2013.

Ytterligare förslag till förändringar i finansieringslagstiftningen om stödet till ideella föreningar ur Kärnavfallsfonden, fördes fram av Naturskyddsföreningen och MKG i ett gemensamt yttrande till regeringen den 31 januari 2014. Regeringen gav SSM i uppdrag att bedöma och analysera MKG:s förslag och vid behov föreslå författningsändringar samt göra en konsekvensutredning av dessa. SSM lämnade sitt yttrande till regeringen den 31 oktober 2014.

Ärendet

Miljö- och energidepartementet har begärt att Kärnavfallsrådet lämnar synpunkter gällande Strålsäkerhetsmyndighetens *Yttrande angående Miljöorganisationernas kärnavfallsgransknings förslag i fråga om finansiellt stöd ur kärnavfallsfonden* (SSM2014-3240).

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) föreslår att finansieringslagen och finansieringsförordningen ändras så att de ideella föreningarnas möjligheter att ansöka om ekonomiskt stöd ur kärnavfallsfonden breddas. Det gäller dels alla typer av anläggningar för hantering och slutförvaring av kärnavfall, dels frågor som rör avveckling och rivning av reaktorer.

MKG föreslår även att kommuner och ideella föreningar jämställs vad gäller möjligheten att använda medel ur kärnavfallsfonden, att stödet till ideella föreningar enbart ska gälla ideella föreningar som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, att tidsgränsen för hur länge medel ur kärnavfallsfonden kan användas av ideella organisationer tas bort och att regleringen av hur mycket varje förening kan erhålla per år ska och ändras från 3,5 miljoner till 4 miljoner kronor.

I SSM:s yttrande framgår att myndigheten bedömer att det går att vidga möjligheterna för ideella föreningar att erhålla stöd ur kärnavfallsfonden. Stödet bör kunna ges till dess att regeringen har fattat beslut i frågan om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknik verksamhet (kärntekniklagen) och prövat frågan om tillåtlighet enligt 17 kap. § 1 miljöbalken. SSM föreslår att 4 § finansieringslagen, samt att 32 och 33 §§ finansieringsförordningen, ändras och lägger fram förslag i yttrandet.

Kärnavfallsrådet ställningstagande

Kärnavfallsrådet har granskat Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande över MKG:s förslag och föreslagna revideringar av förordningen 2008:715.

Den pågående prövningen av ansökningarna om ett sammanhållet system för hantering och slutförvaring för använt kärnbränsle berör många olika intressenter i samhället. Kärnavfallsrådet anser att stödet till de ideella föreningarna enligt finansieringsförordningen har bidragit till en mer allsidig belysning av slutförvarsfrågan och anser därför att det är viktigt att ideella föreningar ges förutsättningar att delta i prövningen av tillståndsansökningarna utan koppling till miljöbalkens samrådsprocess. Detta för att de ideella föreningarna ska kunna följa prövningen, förbereda och lämna skriftliga synpunkter på ansökan och delta i miljödomstolens huvudförhandling och stöd bör ges tills dess att regeringen har fattat beslut i frågan.

Rådet anser således att tidsgränsen för hur länge frivilliga föreningar kan erhålla stöd ur kärnavfallsfonden ska relateras åtminstone till tidpunkten när regeringen har fattat beslut i frågan om tillstånd enligt kärntekniklagen och prövat frågan om tillåtlighet för slutförvarssystemet enligt miljöbalken. Rådet anser att det även därefter kan finnas kvarstående frågor som ger skäl till att återkomma till beslut om hur länge frivilliga föreningar kan erhålla stöd ur kärnavfallsfonden.

Rådet ställer sig bakom SSM:s förslag till ändringar i 4 § finansieringslagen (2006:647) samt att 32 och 33 § finansieringsförordningen (2008:715) ändras enligt SSM:s förslag.

Kärnavfallsrådet delar även SSM:s åsikter att de ideella föreningarnas arbete bör begränsas i omfattning och att de inte kan jämföras med kommunernas med avseende på möjligheten att få stöd ur fonden för att ge information till allmänheten.

Gällande MKG:s begäran om ett höjt belopp ur kärnavfallsfonden från 3,5 till 4 miljoner kronor hänvisas till rådets tidigare yttranden till Miljödepartementet över MKG:s ansökan om extra medel ur kärnavfallsfonden för 2011 (dnr 23/2010) och över MKG:s förslag på ändringar i finansieringsförordningen (dnr 25/2010). Rådet anser i enlighet med sina tidigare yttranden att beloppen kan justeras efter en indexberäkning enligt förordningens 32 §.

Beredning av ärendet

Beslut i detta ärende har fattats av Kärnavfallsrådet vid sammanträde 18 januari 2016. Ärendet har beretts av kanslichef Holmfridur Bjarnadottir och sakkunnig Ingvar Persson.

Carl Reinhold Bråkenhielm
Ordförande

Holmfridur Bjarnadottir
Kanslichef